

FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

I.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

A **Budapesti Szemle** 309. számában (1901 szeptember) »régí könyvtárak« cím alatt terjedelmesebb ismertetés olvasható John Willis Clark: *The Care of Books on the Development of Libraries and their Fittings, from the earliest times to the end of the Eighteenth Century* című könyvéről.

Az **Egyetemes Philologiai Közlöny XXVI. évfolyamának 6. 7. füzetében** (1902 június—július) Havas Adolftól kisebb közlemény olvasható Dugonics Példabeszédeinek nemz. múzeumi példányáról, *Hellebrant* Árpádtól pedig az 1901 évi magyar filologiai irodalom bibliografiai ismertetése.

Az **Erdélyi Múzeum XIX. kötetének 5. füzetében** (1902 május 15) kisebb közlemény olvasható a gerendi kastélyból az Erdélyi Múzeum birtokába került gr. Kemény-féle kéziratokról. — A 6. füzet (1902 június 15) *Erdélyi Pálnak* az Erdélyi Múzeum könyv- és kéziratáráról szóló évi jelentését tartalmazza.

A **Grafikai Szemle XII. évfolyamának 4. számában** (1902 április) *Vajda* Ernő befejezi a modern grafikai művészet-ről szóló tanulmányát. *Faragó* tollából *Szennowitz Adolfnak* *Manlius János* című könyvéről hosszabb ismertetés első része olvasható. — Az 5. szám (1902 május) *Tótfalusi Kis Miklós* emlékezetének szánt közleménnyel kezdődik a kolozsvári emlék-ünnep alkalmából. *Faragó* folytatja ismertetését. Kisebb közlemény foglalkozik a Magyarországon nyomtatott egyházi könyvekkel. — A 7. számban (1902 július) *Káldor* Lajos ismertetést kezd meg dr. *Jessen Pál* nyomdász-esthetikai felolvasásairól. — A 8-ik számban (1902 augusztus) *Káldor* folytatja tanulmányát. *Faragó* *Zedler Gottfriednek* *Die älteste Gutenberg type* című könyvét ismerteti. — A 9-ik számban (1902 szeptember) *Firtinger* Károly a nagyváradi nyomdászat történetéről ír *Kemény Lajos* munkája alapján.

Az **Irodalomtörténeti Közlemények XII. évfolyamának II. füzeté** a következő tartalommal jelent meg: *Ferenczi* Zoltán, *Petőfi* és a nő. — *Kőrösi* Sándor, *Zrinyi* és *Machiavelli* (II. közlemény). — *Császár Ernő*, A magyar protestans zsoldárköltészet a XVI. és XVII. században (II. közlemény). — Dr. *Szinnyei* Ferencz, *Nagy Ignác* (II. közlemény). — Adattár: *Dekáni* Kálmán, *Kazinczy* Ferencz följegyzései. — *König* György, Népdalok és egyéb versek gyűjteménye (II. közlemény). — *Vértessy* Jenő, Adatok *Amade* László életéhez (II. közlemény). — *Szentpétery* Imre, *Benczur* József levelei *Radvánszky* Lászlóhoz és *Jánoshoz* (II. közlemény). — *Császár* Elemér, *Tankönyvbírálat* a század elején. — *Naményi* Lajos, *Kölcsey*

kiadatlan levelei. — Ismertetések és bírálatok: Szily Kálmán, A magyar nyelvújítás szótára. — Irodalomtörténeti repertorium *Hellebrant Árpád*-tól. — A *III. füzet* tartalma a következő: *Tolnai* Vilmos, Adalékok Arany János forrásaihoz. — *Kőrösi* Sándor, Zrinyi és Machiavelli (3. közlemény.) — *Császár* Ernő, A magyar protestans zsoldárköltészet a XVI. és XVII. században (3. közlemény.) — Dr. *Szinnyei* Ferencz, Nagy Ignác. — Adattár: *Dekáni* Kálmán, Kazinczy Ferencz följegyzései (2. közlemény.) — *Vértessy* Jenő, Adatok Amade László életéhez (3. közlemény.) — *Pap* Károly, Ferrarai és perugiai magyar tanulók a XV—XVIII. századból. — *Zsák* J. Adolf, Egy Toldy Miklós és Györgyre vonatkozó ismeretlen oklevél. Adat a biharvármegyei színészet történetéhez. *Pray* György egy ismeretlen művéről. — Ismertetések. *Bírálatok*: Horváth Cyrill. A magyar irodalom története. *Ism. R.* — Irodalomtörténeti repertorium *Hellebrant Árpád*-tól.

A *Századok XXXVI. évfolyamának 6. füzetében* (1902 június 15) *Naményi* Lajos ismerteti *Bias* István kis füzetét a Teleki-könyvtár alapításáról. — A *7-ik füzetben* (1902 szeptember 15) szintén *Naményi* Lajos ismerteti a pápai ev. ref. főiskola könyvtárának *Borsos* István által készített katalógusát.

II.

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK.

Blätter für Volksbibliotheken und Lesehallen. III. évf. 5—6. szám (1902 május—június): *A. Graesel*, Zur Frage der Bücherwahl. — *Ernst Schultze*, Musterverzeichnis von Büchern belehrenden und wissenschaftlichen Inhalts für Volksbibliotheken. — *A. J. von Huffel*, Die Bibliotheken in den Niederlanden. — **7—8. szám** (1902 július—augusztus): *Waldemar Bethmann*, Die Struktur des Buchrückens. — *Joseph Stibitz*, Volksjugendbücherei (Folytatás.) — **9—10. szám** (1902 szeptember—október): *Waldemar Bethmann*, Die Ueberzugsarbeit an der Buchdecke. — *Ernst Schultze*, Die Jugendschriftenfrage und der Hamburger Jugendschriftenausschuss.

Állandó rovatok: Berichte über Bibliotheken einzelner Städte. Sonstige Mittheilungen. Bücherschau.

Centralblatt für Bibliothekswesen. XIX. évfolyam 4. füzet (1902 április): *Konrad Schiffmann*, Zur Geschichte der Bibliothek des Salzburger Domkapitels. — *P. Gabriel Meier*, Die Schweizerische Landesbibliothek. — *P. D. Johner*, Ueber italienische Notendrucke. — *S. Frankfurter*, Erneuerung des alphabetischen Bandkatalogs der Wiener Universitätsbibliothek. — *P. E. Richter*, Zu dem Artikel das Börsenblatt betreffend. — Recensionen und Anzeigen: Vorschriften für die Katalogsarbeiten der k. k. Hofbibliothek (*Hittmair*). *John Willis Clark*, The Care of Books (*G. A. Crüwell*).

Walter Crane, Von der dekorativen Illustration des Buches in alter und neuer Zeit. (G. G.) Wouter Nijhoff, Bibliographie de la typographie néerlandaise des années 1500 à 1540 (Alfred Götze). Gottfried Zedler, Gutenberg-Forschungen (Karl Schorbach). — 5. füzet (1902 május): Karl Schorbach, Der Rechtsstreit der Ennelin zu der Iserin Thür gegen Johann Gutenberg i. J. 1437, und Ennel Gutenberg. — Franz Boll, Photographische Einzelaufnahmen aus den Schätzen der k. Hof- und Staatsbibliothek in München. — Recensionen und Anzeigen: Conrad Haebler, Typographie Ibérique du quinzième siècle (W. F.). Keysser Adolf, Mitteilungen über die Stadtbibliothek in Cöln 1602—1902 (R. v. Fischer-Benzon). — 6. füzet (1902 június): P. C. Molhuysen, Zur Geschichte des Codex Arce-rianus der Agrimensoren. — F. W. E. Roth, Die Botaniker Euchar-ius Rösslin, Theodor Dorsten und Adam Lonicer. — R. Fick, Die Transskribirung des Anusvára in Katalogen und Bibliographien. — Paul Hirsch, Dritte Bibliotheker-Versammlung zu Jena. — Recensionen und Anzeigen: Alexander Baumgartner, Geschichte der Weltliteratur I—II. (F. Justi.) Otto Mühlbrecht, Übersicht der gesammten staats und rechtswissenschaftlichen Litteratur des Jahres 1901 (Rudolf Mothes). Dr. jur. Georg Maas, Bibliographie des bürgerlichen Rechts (Rudolf Mothes). Maurice J. D. Cockle, A Bibliography of English Military Books up to 1642 and of Contemporary Foreign Works (G. A. Crüwell). Otto Grautoff, Die Entwicklung der modernen Buchkunst in Deutschland (L. V.). Theodorich Lampel, Die Inkunabeln und Frühdrucke bis zum Jahre 1520 der Bibliothek des Chorherrnstiftes Voralpe (Voulliéme). Dr. Rudolf Schachinger, Die Wiegendrucke der Stiftsbibliothek in Melk (Voulliéme). — 7. füzet (1902 július): Walter Friedensburg, Petrus Lambecius an Lucas Holstenius über die Errichtung der Hamburgischen Stadtbibliothek und den Stand der Gelehrsamkeit in Hamburg. — Hugo Krüger, Verfasser- und Vornamen-Ermittelung. — F. W. E. Roth, Die Botaniker Euchar-ius Rösslin, Theodor Dorsten und Adam Lonicer. — Recensionen und Anzeigen: Edwin Bormann, Die Kunst des Pseudonyms (X. X.). Eugen Brand, Repertorium der Zeitschrift Blätter für das Gymnasial-Schulwesen (Rudolf Klusmann). Victor Chauvin, Bibliographie des ouvrages arabes ou relatifs aux Arabes publiés dans l'Europe chrétienne de 1810 à 1885 (K. Vollers). Conrad Eubel, Hierarchia catholica medii aevi (W. Brambach). A. Straub et G. Keller, Hortus deliciarum (v. D.). Verzeichniss der Bücher-Sammlung des Kais. Gesundheits-Amtes (E. Roth). Henri de Rothschild, Bibliographia lactaria 2. supplement (Ernst Roth). M. Güntz, Handbuch der landwirtsch. Litteratur (Ernst Roth). J. E. Weid-Liebersdorf, Das Jubeljahr 1500 in der Augsburger Kunst (R. S.). G. A. Leinhaas, Erinnerungen an Victoria Kaiserin und Königin. — 8. füzet (1902 augusztus): Dritte Jahresversammlung

des Vereins deutscher Bibliothekare zu Jena am 22. und 22. Mai 1902. — P. *Schwenke*, Ueber einen zu schaffenden Jahresbericht für das Bibliotheks- und Buchwesen. — Die erste Mitgliederversammlung der Gutenberg-Gesellschaft. — 9—10. *füzet* (1902 szeptember—október): Edward *Schröder*, Philologische Beobachtungen zu den ältesten Mainzer und Bamberger Drucken in deutscher Sprache. — Heinrich *Heidenheimer*, Peter Schöffler der Kleriker. Peter Schöffler der Jüngere in Basel und Venedig. — E. *Mogk*, Pflichtexemplare in Dänemark. — J. *Hoffmeyer*, Die neue Staatsbibliothek in Aarhus. — Eb. *Nestle*, Eine Bitte um Jahreszahlen. — Eb. *Nestle*, Doppelveröffentlichungen. — E. *Both*, Ueber den Zerfall der lederen Bucheinbände. — O. von *Schleinitz*, Der Verkauf der »William Morris-Bibliothek« an Mr. Pierpont Morgan. — Recensionen und Anzeigen: A. Graesel, Handbuch der Bibliothekslehre (H. Schnorr v. Carolsfeld). Dr. Osk. Hecker, Boccacio-Funde (Dr. Marcus Landau). Don Martino de Zilva Wickremasinghe, Catalogue of the Sinhalese Printed Books in the Library of the British Museum (Sten Konow). T. K. Abbott, Catalogue of the manuscripts in the library of Trinity College, Dublin (F. Liebermann).

Állandó rovatok: Mittheilungen aus und über Bibliotheken. Vermischte Notizen. Neue Erscheinungen auf dem Gebiete des Bibliothekswesens. Personalnachrichten.

Deutsche Litteraturzeitung. XXIII. évfolyam 15. szám (1902 április 12): A. G. *Ellis*, Catalogue of Arabic books in the British Museum (Dr. Julius Wellhausen). — 16. szám (1902 április 19): Hermann *Bloch*, Ein karolingischer Bibliothekskatalog aus Kloster Murbach (Dr. Friedrich Wiegand). E. G. W. *Braunholtz*, Books of reference for Students and Teachers of French. — 19. szám (1902 május 10): Don Martino de Zilva *Wickremasinghe*, Catalogue of the Sinhalese Printed Books in the Library of the British Museum (Wilhelm Geiger). Ad. *Keysser*, Mittheilungen über die Stadtbibliothek in Coeln. — 21. szám (1902 május 24): Gottfr. *Zedler*, Die Inkunabeln Nassauischer Bibliotheken (E. Voulliéme). Conrad *Haebler*, Typographie Ibérique du quinzième siècle. — 22. szám (1902 május 31): Věstník slovanské filologie a starožitnosti (W. Vondrák). Rud. *Schmidt*, Deutsche Buchhändler, deutsche Buchdrucker. — 23. szám (1902 június 7): R. *Cagnat*, Bibliographie critique de l'épigraphie latine. — 24. szám (1902 június 14): Wilhelm *Weinberger*, Bericht über Paläographie und Handschriftenkunde (Dr. Carl Wessely). Bibliographie des oeuvres d'Érasme. — 25. szám (1902 június 21): Books on education in the library of Columbia University (Dr. Constantin Nörrenberg). — 26. szám (1902 június 28): Otto *Gravotoff*, Die Entwicklung der modernen Buchkunst in Deutschland. — 27. szám (1902 július 5): Georg *Maas*, Bibliographie des Bürgerlichen Rechts (Dr. Lothar Seuffert). Frédéric *Lachèvre*, Bibliographie des

recueils collectif de poésies publiés de 1597 à 1700. — 29. szám (1902 július 19): H. Krüger, Verfasser und Vornamenermittlung. — 30. szám (1902 július 26): T. Greenwood, Edward Edwards the chief pioncer of municipal public libraries. — 31. szám (1902 augusztus 2): Dr. G. Leidinger, Die älteste gedruckte bayerische Chronik zugleich der älteste Druck der Stadt Landshut in Bayern (Dr. Theodor Bitterauf). — 32. szám (1902 augusztus 9): Albert Köster, Festrede zur fünfhundertjährigen Geburtsfeier Johannes Gutenbergs (P. Schwenke). Liste des Périodiques reçus par la Société Philomathique. — 34. szám (1902. augusztus 23): Gutenberg-Gesellschaft; erster Jahresbericht. Gottfried Zedler, Die älteste Gutenbergstypographie (Paul Schwenke). A. Claudin, Histoire de l'imprimerie en France au XVe et au XVIe siècle. — 35. szám (1902 augusztus 30): Michael Holzmann und Hans Bohatta, Deutsches Anonymen-Lexicon 1501—1850 (Dr. Egon von Komorzynski). — 36. szám (1902 szeptember 6): Louis Morin, Les Briden I. Imprimeurs et libraires à Troyes et à Chaumont. — 37. szám (1902 szeptember 13): A. L. Jellinek, Internationale Bibliographie der Kunstwissenschaft. — 38. szám (1902 szeptember 20): Edw. Schröder, Philologische Beobachtungen zu den ältesten Mainzer und Bamberger Drucken in deutscher Sprache.

Le Biblioſilia. IV. évfolyam 1—2 füzet (1902 április—május): Émile Dacier, L'exposition de la gravure sur bois. — C. F. Leopoldo Delisle. — Anselmo Anselmi, Documenti intorno «al più bel volume uscito delle stampe di Girolamo Soncino». — Giuseppe Manacorda, Dai carteggi allacciani. — Émile Dacier, Courrier de Paris. — 3—4 füzet (1902 június—július): Eugène Müntz, Les miniatures françaises dans les bibliothèques italiennes. (I. közlemény.) — R. Garnett, The editio princeps of the Amadis of Gaul. — Ernesto Spadolini, L'arte della stampa in Ancona dal 1512 al 1576. — G. Mazzi, 1355, Il breve dell' Arte degli Albergatori in Siena. — Agostino Zanelli, Debiti e crediti di un libraio bresciano del secolo XVI. — Tamaro de Marinis, Per la storia della tipografia napoletana nel secolo XV. — Recensioni: Le tavolette dipinte di Biccherna e di Gabella del R. Archivio di Stato in Siena con illustrazione storica del Cav. Alessandro Lisini. (L. S. O.) Domenico Orano, Il Sacco di Roma del m. d. xxvij. (L. S. O.)

Le Bibliographe Moderne. VI. évfolyam május—júniusi füzet (33. szám): P. Arnauld, Inventaire de la librairie du chateau de Blois en 1518. (I. közlemény.) — Henri Stein, Un inventaire des archives royales sous Louis XI. au Plessis-les-Tours. — Léon G. Pelissier, La bibliothèque Barberini en 1777. — K. Haebler, Le soi-disant Cisianus des 1443 et les Cisianus allemands. (Befejező közlemény.) — Chronique des archives: Allemagne. Espagne. France. Grande-Bretagne. — Chronique des bibliothèques: Allemagne. Argentine. Brésil. Espagne. États-Unis. France. Grande-

Bretagne. Italie. Pays-Bas. — *Cronique bibliographique: Hommages à Gutenberg. Le faux manuscrit Lormier. Bibliographies ceramiques. Bibliographie des voyages en Écosse. La presse (périodique de Styrie. Société de bibliographie allemande. Société des bibliophiles viennois. Inventaires de bibliothèques. Quelques bibliographies individuelles. Exposition de la gravure sur bris. L'imprimerie à Bâle au XV. siècle. Histoire du papier. — Comptes rendus et livres nouveaux: Revues spéciales. Ministère de la guerre; inventaires sommaire des archives historiques (H. S.) Heinrich Nentwig, Das ältere Buchwesen in Braunschweig; Beitrag zur Geschichte der Stadtbibliothek (H. S.) W. I. van Eys. Bibliographie des Bibles et Nouveaux Testaments en langue française des XV. et XVI. siècles. Otto Mühlbrecht. Wegweiser durch die neuere Litteratur der Rechts- und Staatswissenschaften (H. S.). — *Július—augusztusi füzet* (34. szám): E. Bourlier, La bibliothèque wallonne a Leyde. — Les archives du ministère de la justice à Paris. — L. Auvray, Chartes originales et manuscrits de la collection Desnoyers à Orléans, — *Chronique des archives: Allemagne. Belgique Espagne. France. Grande-Bretagne. Pays-Bas. Suede. Suisse. — Cronique des bibliothèques: Allemagne. Autriche-Hongrie. Belgique. Cuba. États-Unis. France. Italie. Russie. Turquie d'Asie — Chronique bibliographique: La bibliographie en Espagne. La bibliographie en Hongrie. Le journal de la librairie suisse. Un sommaire des revues américaines. L'exposition rétrospective de la Société du protestantisme français. Reliures flamandes du XV. siècle. La »Bibliographia medica.« Bibliographie du théâtre. Bibliographie numismatique. Histoire de l'imprimerie. — Comptes rendus et livres nouveaux: Revue speciale. Silvio Lippi. Inventario del R. Archivio di Stato di Cagliari, e notizie della carte conservate nel piú notevoli archivi comunali, vescovili e capitolari della Sardegna. (H. S.) H. Pirenne, Bibliographie de l'histoire de Belgique. (H. S.) Richard M. Meyer, Grundriss der neuern deutschen Litteraturgeschichte (H. S.) Don Antonio Elias de Molius, Ensayo de una Bibliographia literaria de Españ y America (P. D.) Maurice Tournoux, Marie Antoinette devant l'histoire (H. S.) F. Kircheisen, Bibliographie napoléonienne (H. S.) Ern. Cushing Richardson Classification theoretical and practical (H. S.) Henri Cordier, L'imprimerie sino-européenne en Chine; bibliographie des ouvrages publiés en Chine par les Européens au XVIIe et au XVIIIe siecle (H. S.)**

Revue des Bibliothèques. XII. évfolyam 4—6 füzet (1902 avril—június): Émile Chatelain, Catalogue des incunables de la Bibliothèque de l'Université de Paris. — L. Barrau-Dihigo, Deux lettres d'Amador de los Rios à J. V. Le Clerk. — *Bibliographie: P. Van den Gheyn, Catalogue des manuscrits de la Bibliothèque royale de Belgique; Tom. I; écriture sainte et liturgie*

(Émile Chatelain.) Joseph Rousse et Marcel Giraud-Mangin, Bibliothèque publique de la Ville de Nantes; collection Dugast-Matifeux; catalogue des manuscrits; Tom. I; documents révolutionnaires (É. C.) Theodorich Lampel, Die Incunabeln und Frühdrucke bis zum Jahre 1520 der Bibliothek des Chorherrnstiftes Vorau (É. C.) Catalogue of scientific papers 1800—1883 Vol. XII. (É. C.) Bibliographie scientifique française; Tom I, nro 1—3. (É. C.) Edmond Lefèvre, Catalogue félibrien et du Midi de la France; Notes et documents sur le Félibrige, 1-re Année. Orazio Viola, Saggio di bibliografia storica Catanese (É. C.) Hugues Vaganay, Répertoire bibliographique des auteurs et des ouvrages contemporains de langue française ou latine (E. C.) — Chronique des bibliothèques: Cinquantenaire de M. Léopold Delisle.

Rivista delle Biblioteche e degli Archivi. XIII. évfolyam 4. szám (1902 április): Concorso Brambilla. — Guido *Biagi*, Una proposta americana per un catalogo cooperativo. — G. B. Giuochi antichi. — Per la Braidense. — E. *Rostagno*, Rassegna della stampa spagnuola.

Zeitschrift für Bücherfreunde. VI. évfolyam 1 füzet (1902 április): H. A. L. *Degener*, Die Bibliothek des British Museum. — Ein neues Miniaturwerk. — Dr. Marcus *Landau*, Auf den Spuren Dantes. — Zur Boccaccio-Litteratur. — **2. füzet** (1902 május): Dr. Franz *Boll*, Jacques Coeurs Gebetbuch in der Münchener Hof- und Staatsbibliothek. — Dr. K. *Bader*, Von Büchertitel einst und jetzt. — Dr. Heinrich *Heidenheimer*, Druckkunst und Pulvergeschütz. — Dr. Karl *Sudhoff*, Ein Kapitel aus der Geschichte der Setzerwillkür im XVI. Jahrhundert. — **3. füzet** (1902 június): Walter von *Zur Westen*, Moderne Arbeiten der angewandten graphischen Kunst in Deutschland. — **4. füzet** (1902 július): Dr. *Johanne Luther*, Der Besitzwechsel von Bildstöcken im Zeitalter der Reformation. — Gustav *Gugitz*, Die Wiener Stubenmädchenlitteratur von 1781. — Dr. I. *Minor*, Die Wahrheitsforderung in der Litteratur und auf der Bühne. — Kritik: Eduard Fuchs, Die Karikatur der europäischen Völker vom Altertum bis zur Neuzeit. Dr. Michael Holzmann und Dr. Hanns Bohatta, Deutsches Anonymen-Lexicon 1501—1850. — **5. füzet** (1902 augusztus): Dr. Arthur *Kopp*, Von allerley Ballhornerey. — Dr. Eugen *Laur*, Die erste französische Ausgabe von Heines Werken. — Dr. Th. *Stettner*, Goethe und die Münchener Lithographie. — Moritz St. *Goar*, Georg Burkhard Kloss und seine Bibliothek. — Kritik: F. Kircheisen, Bibliographie Napoleons (Dr. P. E. Richter). Joseph Kürschner, Handbuch der Presse (H. Stümcke). — **6. füzet** (1902 szeptember): Dr. *Johannes Luther*, Aus der Kunstwerkstatt der alten Drucker. — Walter von *Zur Westen*, Zur Geschichte der Reklamkunst. — Alfred *Bass*, Der kloane Catechismo vor'z Beloseland. Eine Seltenheit aus dem Lande der »Zimbern«.